

Sygn. akt: I Cgg 23/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2023 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Andrzej Kieć
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Elżbieta Leszczewska

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2023 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa A. W., G. W.

przeciwko (...) S. A. z siedzibą w K.

o naprawienie szkody

1. zasądza od pozwanej (...) S. A. z siedzibą w K. na rzecz powoda A. W. kwotę 188 730, 07 (sto osiemdziesiąt osiem tysięcy siedemset trzydzieści 07/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi w następujący sposób:

- od kwoty 125 000 (sto dwadzieścia pięć tysięcy) złotych od dnia 17 marca 2020 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 22 469,28 (dwadzieścia dwa tysiące czterysta sześćdziesiąt dziewięć 28/100) złotych od dnia 10 maja 2022 roku do dnia zapłaty;

2. zasądza od pozwanej (...) S. A. z siedzibą w K. na rzecz powoda G. W. kwotę 188 730, 07 (sto osiemdziesiąt osiem tysięcy siedemset trzydzieści 07/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi w następujący sposób:

- od kwoty 125 000 (sto dwadzieścia pięć tysięcy) złotych od dnia 17 marca 2020 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 22 469,28 (dwadzieścia dwa tysiące czterysta sześćdziesiąt dziewięć 28/100) złotych od dnia 10 maja 2022 roku do dnia zapłaty;

3. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

4. zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwotę 10 800 (dziesięć tysięcy osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

5. nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 33 006,16 (trzydzieści trzy tysiące sześć 16/100) złotych tytułem kosztów sądowych.

SSO Andrzej Kieć

Sygn. akt I Cgg 23/17

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 4.10.2017 r. (data stempla pocztowego) powódka B. W. wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) S.A. w K. kwoty 250.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wytoczenia powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu, tytułem odszkodowania za szkody powstałe w obiektach budowlanych na nieruchomości położonej przy ul. (...) w R..

W uzasadnieniu podała, że jest właścicielami wyżej opisanej nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym, gospodarczym, wylewkami betonowymi na posesji oraz ogrodzeniem. Budynek mieszkalny i gospodarczy uległy wychyleniu, występują też w inne uszkodzenia (w budynku mieszkalnym: rozdylatowanie schodów, spękania murów, spękania płytek na parterze i piętrze budynku, spękanie tynków ścian i sufitów, spękanie komina; uszkodzone zostały podmurówki ogrodzenia, ujawniły się spękania i deformacja wylewek betonowych na posesji. Naprawa szkód winna nastąpić w drodze wypłaty odszkodowania.

W toku postępowania, w dniu 12.02.2020r, powódka B. W. zmarła. Na jej miejsce wstąpili do postępowania spadkobiercy (synowie) A. W. i G. W., którzy nabyli spadek po 1/2 części każdy (pismo powodów z 10.07.2020r, poświadczenie dziedziczenia, odpis z Kw – k.581-588; postanowienie stwierdzające następstwo k.985).

W piśmie z dnia 21.03.2022 r. (k.926,927) powodowie A. W. i G. W. dokonali modyfikacji (rozszerzyli powództwo) domagając się zasądzenia odszkodowania na rzecz każdego z nich w kwocie po 188.730,07 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi w następujący sposób: od kwoty 166.260,79 zł od dnia doręczenia pozwanej odpisu opinii biegłej M. z lutego 2020r i od kwoty 22469,28 zł od dnia od dnia doręczenia pozwanej odpisu opinii biegłej M. z grudnia 2021r. do dnia zapłaty.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów. Oświadczyła, że nie kwestionuje okoliczności, że działalność górnicza mogła oddziaływać na nieruchomość powodów. Zakwestionowała jednak wysokość szkody.

Sąd ustalił co następuje:

Powodowie A. W. i G. W. są współwłaścicielami po 1/2 części nieruchomości położonej w R. przy ul. (...), na której posadowiono budynek mieszkalny i budynek gospodarczy. Wcześniej wyłącznym właścicielem nieruchomości były ich spadkodawczynie B. W. (wydruk z Kw – k.7,8, k.586-588).

Nieruchomość powodów i usytuowane na niej obiekty budowlane podlegały wielokrotnym różnokierunkowym wpływom eksploatacji górniczej prowadzonej przez pozwaną. Na teren oddziałują wpływy drugiej kategorii wpływów górniczych. Eksploatacja nadal jest prowadzona i dalej jest planowana. Wskutek wpływów eksploatacji doszło do wychylenia budynków.

(opinia biegłego z zakresu górnictwa i geologii Z. F. (1) k.149-199, k. 222-228).

W obiektach zabudowanych na nieruchomości powodów, w tym w budynku mieszkalnym i budynku gospodarczym wystąpiły szkody spowodowane działalnością górniczą, za którą odpowiada pozwana. Główną szkodą w przypadku budynku mieszkalnego i gospodarczego jest wychylenie budynków od pionu. Powstały też inne uszkodzenia w budynkach oraz uszkodzenia w ogrodzeniu i wylewkach betonowych na posesji.

W budynku mieszkalnym wystąpiły następujące uszkodzenia pochodzenia górniczego: wychylenie budynku z pionu, pęknięcia i zarysowania tynku ścian zewnętrznych i wewnętrznych, spękanie ścian wewnętrznych, spękania i zarysowania w fasetach i narożach, zawilgocenie ścian piwnicy, rozregulowanie stolarki okiennej odrzwiowej, spękanie stopni lastrykowych. W budynku mieszkalnym występują też uszkodzenia niezwiązane z wpływami eksploatacji górniczej: brak jednolitej elewacji, zacieki i zabrudzenia na elewacji, łuszczenie powłoki malarskiej, uszkodzona okładzina z kafelek ceramicznych w łazience, w niektórych pomieszczeniach rdzawe zacieki na suficie, całkowita degradacja zewnętrznych podokienników lastrykowych, mechaniczne uszkodzenie pokrycia z kafelek na

balkonie (również w rejonie metalowych słupków tarasu), odspojenie tynku od murków oporowych wjazdu do garażu. (k.462,463).

W budynku gospodarczym wystąpiły następujące uszkodzenia pochodzenia górniczego: wychylenie budynku z pionu, pęknięcia i zarysowania tynku ścian zewnętrznych i wewnętrznych, spękanie ścian, rozregulowanie stolarki okiennej i drzwiowej, spękanie progu betonowego. W budynku gospodarczym występują też uszkodzenia niezwiązane z wpływami eksploatacji górniczej: łuszczące powłoki malarskie, rdzewiejące obróbki blacharskie, i elementy odwodnienia, źle i nieestetycznie obsadzone okno, zacieki i zabrudzenia na elewacji. (k.502).

W ogrodzeniu wystąpiły następujące uszkodzenia pochodzenia górniczego: wychylenie ogrodzenia z pionu, spękanie tynku na dwóch słupkach, pęknięcie betonowego cokołu. W ogrodzeniu występują też uszkodzenia niezwiązane z wpływami eksploatacji górniczej: łuszcząca powłoka malarska na słupach, przęsłach i bramie, zawilgocenie i zmurszenie słupków i cokołów (k.521). W wylewkach wystąpiły następujące uszkodzenia pochodzenia górniczego: zmiana spadków, duże jednokierunkowe pęknięcia, pęknięcie betonowego cokołu. W wylewkach występują też uszkodzenia niezwiązane z wpływami eksploatacji górniczej: (k.535).

Budynki zostały wybudowane w 1970r. Budynek mieszkalny wykazuje średni stan technicznego utrzymania. Biorąc pod uwagę wiek budynku, sposób użytkowania, jakość użytych materiałów, stopień naturalnego zużycia budynku wynosi 36 %.

Stopień naturalnego zużycia budynku gospodarczego wynosi 51%. (k.435). Stopień naturalnego zużycia ogrodzenia wynosi 77%. (k.448) a nawierzchni betonowej 90% (k.458).

W przypadku budynku mieszkalnego, budynku gospodarczego, ogrodzenia frontowego oraz wylewek betonowych, koszty przywrócenia tych obiektów do stanu poprzedniego (w tym koszty rektyfikacji budynków) przewyższają aktualną wartość odtworzeniową tych obiektów. Naprawa szkody winna polegać na wypłacie jednorazowego odszkodowania.

Wartość techniczna obiektów powodów (wartość odtworzeniowa, z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego) wynosi 377.460,15 zł brutto (345.864,43 zł netto). Koszt przywrócenia obiektów do stanu poprzedniego wyniósłby 475.552,66 zł brutto.

(dowód: opinia biegłego z zakresu budownictwa I. M. (1)- k.272-546, k. 599-609, k. 630, k.644-649, k.677-900, częściowo opinia biegłego z zakresu budownictwa J. N. (1) k.65-99, 123,124).

Powódka złożyła do pozwanej wnioski w sprawie naprawy szkód pismem z 21.03.2016r, wskutek czego prowadzone były rozmowy ugodowe i wymieniana korespondencja (wniosek z 21.03.2016r k.9, korespondencja stron k.10-31, k.13,15, k.51,52). Pismem z 7.09.2017r powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 190.000 zł (k.32,33).

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych w aktach dowodów z dokumentów oraz w oparciu o dowód biegłego z zakresu górnictwa i geologii Z. F. (1), dowód z opinii biegłego z zakresu budownictwa I. M. (1) oraz częściowo w oparciu o dowód biegłego z zakresu budownictwa J. N. (1). Sąd w pełni dał wiarę dowodom z opinii biegłego Z. F. oraz biegłej I. M.. Opinia te były sporządzone w sposób wykazujący znajomość opiniowanej problematyki, była jasne, logiczne, weryfikowalne a przez to mogła stanowić podstawę ustaleń. Opinie ta nie zostały przekonująco zakwestionowana przez strony, nie zostało wykazane by była błędne, niefachowe a przez to nie została podważona ich wiarygodność. Tym samym mogły stanowić podstawę ustaleń.

W odniesieniu do opinii biegłego Z. F., sąd wziął ją pod uwagę odnośnie kwestii leżących w ramach kompetencji tego biegłego tj. górnictwa-geologii i miernictwa. W odniesieniu do kwestii natury budowlanej, sąd oparł się w pełni na opinii biegłej I. M.. Opinia biegłego J. N. była bowiem lapidarna, ogólna, nie poparta szczegółowymi wyliczeniami. Biegły ten niezasadnie również przyjął, iż wystarczające jest naprawienie tymczasowe szkód z uwagi na fakt, iż

eksploatacja górnicza nie została zakończona i zakres oraz rozmiar szkód może ulec zmianie. Opinia ta zatem nie odpowiadała zatem na sformułowaną tezę dowodową i była dla sprawy zasadniczo nieprzydatna.

Sąd oddalił wniosek pozwanej o sporządzenie kolejnej opinii uzupełniającej przez biegłą I. M. (4) albowiem biegła szczegółowo odniosła się do zarzutów strony pozwanej dotyczącej ustalonego stopnia naturalnego zużycia opiniowanego obiektu. Biegła kwestię tę szczegółowo wyjaśniła w opinii uzupełniającej z października 2020r (k. 599-609). Biegła wyjaśniła, iż stopień naturalnego zużycia obiektów oceniała m.in. w oparciu o przeprowadzone oględziny oraz o swoje doświadczenie zawodowe; brała też pod uwagę wartość poszczególnych elementów konstrukcyjnych i wykończeniowych w wartości początkowej budynku mieszkalnego. Jak wskazała biegła, trwałość opiniowanego budynku ze względu na swą konstrukcję wykazuje trwałość na poziomie 100-130 lat, co przy średnim stanie technicznym budynku wskazuje na stopień zużycia od 37,5% do 26,9% (przy budynku w dobrym stanie technicznym stopień zużycie technicznego wynosiły od 25% do 14,8%). W tabeli przedstawionej w tej opinii uzupełniającej, biegła przedstawiła szczegółowe zestawienie naturalnego zużycia poszczególnych elementów budynku. Treść wskazanej opinii uzupełniającej biegła podtrzymała w kolejnych opiniach uzupełniających. W tej sytuacji sporządzanie kolejnej opinii uzupełniającej nie było uzasadnione i prowadziłyby jedynie do zbędnej zwłoki w postępowaniu (zwłaszcza, iż z uwagi na sytuację zdrowotną biegłej sporządzenie kolejnej opinii napotyka przeszkody o nieustalonym czasie trwania) . Strona pozwana wskazywała przy tym niezadowolenie w zakresie wniosków biegłego dotyczących stopnia naturalnego zużycia budynku mieszkalnego, nie przytaczając konkretnych szczegółowych zarzutów. Wniosek o sporządzenie kolejnej opinii uzupełniającej przez biegłą, przy braku precyzyjnych zarzutów do opinii, nie dotyczył więc ustaleniu okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia a jego uwzględnienie spowodowałoby jedynie zbędną zwłokę w postępowaniu (art. 235 (2) par. 1 pkt 2 i 5 kpc).

Sąd zważył co następuje:

Działanie sprawcze powodujące szkodę trwało w okresie obowiązywania ustawy prawo geologiczne i górniczne z dnia 9 czerwca 2011r., która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2012 roku.

Zgodnie z art. 144 ust 1 ustawy prawo geologiczne i górniczne, właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, który jest prowadzony zgodnie z ustawą. Może on jednak żądać naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody, na zasadach określonych ustawą. Do naprawiania szkód będących następstwem eksploatacji, zgodnie z art. 145 ustawy prawo geologiczne i górniczne, mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

Nieruchomość powodów położona jest na terenie górnicznym i objęta była zasięgiem wpływów górnicznych, za które odpowiedzialna jest pozwana (odpowiedzialność pozwanej nie była kwestionowana).

W budynku mieszkalnym i gospodarczym powodów wystąpiły szkody spowodowane działalnością górniczną, za która odpowiada pozwana. Zasadniczą szkodą jest wychylenie budynków od pionu. Koszt rektyfikacji budynków powodowałby ekonomiczną nieopłacalność naprawa szkody w drodze przywrócenia do stanu poprzedniego.

Naprawa szkody winna polegać na wypłacie jednorazowego odszkodowania w wysokości równej wartości technicznej budowli.

Pozwana nie kwestionowała ostatecznie, iż sposobem naprawienia szkody w obiektach zabudowanych na nieruchomości powodów, winno być jednorazowe odszkodowanie (k.573, k.621, k.945). Pozwana kwestionowała jedynie ustalony przez biegłą I. M. stopień zużycia technicznego budynku mieszkalnego.

Powodowie domagali się ostatecznie zasądzenia jednorazowego odszkodowania w kwocie odpowiadającej łącznie wartości technicznej obiektów (wartość odtworzeniowa, z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego), wyliczonego przez biegłą I. M. w opinii z grudnia 2021r. Sąd uznał, iż jest to dopuszczalne i uzasadnione.

Naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej (art.363 kc). Poszkodowany ma prawo do pełnego naprawienia szkody, nie można go zmuszać do tolerowania szkody we własnym majątku; tu: do zamieszkiwania w budynku w znacznym stopniu pochyłonego. Poszkodowany wskutek działalności górniczej nie ma możliwości sprzeciwienia się prowadzeniu eksploatacji górniczej. Poszkodowany ruchem zakładu górniczego nie ma obowiązku oczekiwania na zakończenie trwania wpływów górniczych na terenie usytuowania jego nieruchomości, w celu końcowej oceny rozmiaru tych wpływów i rozmiaru szkody; ma prawa do naprawy szkody w jego mieniu, która w niewątpliwy sposób wystąpiła.

Wskazać należy, iż w przypadku wypłaty jednorazowego odszkodowania za budynek mieszkalny i gospodarczy na działce powodów, inne obiekty budowlane usytuowane na tej nieruchomości a pozostające w funkcjonalnym związku z budynkami.

Odpowiedzialność przedsiębiorcy za skutki eksploatacji górniczej ma charakter odpowiedzialności deliktowej, a do naprawiania szkód będących następstwem eksploatacji zgodnie z art. 145 ustawy prawo geologiczne i górnicze mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

Mając na uwadze treść opinii biegłego z zakresu budownictwa I. M. sporządzonej w sprawie, sąd uznał, że żądanie naprawienia szkody poprzez zasądzenie na rzecz powodów wartości technicznej obiektów jest uzasadnione. Takiego wyboru naprawienia szkody dokonali powodowie.

Wartość techniczna budynku obiektów powodów (wartość odtworzeniowa, z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego) wynosi 377.460,15 zł brutto. Wartość ta stanowi wysokość szkody powodów. Powodowie A. W. i G. W. są właścicielami nieruchomości dotkniętej szkodami po 1/2 części każdy, zatem przysługuje im odszkodowanie w kwocie po 188.730,07 zł.

Taką też kwotę w oparciu o przepis art. 144 ust. 1 p.g.g. zasądzono na ich rzecz.

O odsetkach od zasądzonej kwoty orzeczono w oparciu o przepis art. 481 k.c. Powodowie żądanie odsetkowe sprecyzowali ostatecznie w piśmie opatrzonym datą 21.03.2022r (k.926) Sąd żądanie odsetkowe uznał za zasadne częściowo. Kwotę należnego odszkodowania biegła wyliczyła wpierv w opinii z lutego 2020r a następnie biegła zaktualizowała tę wycenę w opinii z października 2021r. Roszczenie w zakresie dochodzonej pierwotnie w pozwie kwoty 250.000 zł było wymagalne już po doręczeniu stronie pozwanej odpisu pozwu (nastąpiła wymagalność gdyż była możliwa jego ocena a roszczenia zostało potwierdzone opinią biegłej); było zatem również tym bardziej wymagalne w dniu 17.03.2020r (po doręczeniu pozwanej odpisu opinii biegłej z lutego 2020r. k.570) – stąd odsetki od kwot 125.000 zł zasądzono od wskazanej daty. Za zasadne sąd uznał żądanie odsetkowe od kwot 22.469,28 zł od dnia następnego po doręczeniu stronie pozwanej odpisu pisma powodów z 21.03.2022r. zawierającego rozszerzenie żądania (k.931)– z tymi dniami bowiem pozwana pozostawała w zwłoce. Strona powodowa nie wykazała ażeby dokonała wezwania do zapłaty w odniesieniu do kwoty 377.460,15 zł a zatem by wymagalność roszczenia w tej kwocie nastąpiła wcześniej.

O kosztach postępowania orzeczono na zasadzie art. 98 kpc, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu (na koszty składają się koszty zastępstwa procesowego wg taryfy)

Na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazano pobranie nieuiszczonych kosztów sądowych od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa. Na koszty sądowe złożyły się opłata od pozwu (18.874 zł -ustalona od ostatecznego żądania) oraz wydatki na wynagrodzenie biegłych. Łączne wydatki na biegłych wyniosły 28.697,54 zł (k.102, 130, 203, 231, 565, 616, 654, 913), a zostały one pokryte zaliczkami do kwoty 14.565,38 zł (k.252, 578) – do pobrania z tego tytułu pozostawała więc kwota 14.132,16 zł.

SSO Andrzej Kieć